

Epoka

WSPÓŁCZESNOŚĆ

- Podstawowe informacje o epoce (ramy czasowe, nazwa, filozofia)
- Sztuka
- Literatura i wzorce osobowe

WSPÓŁCZESNOŚĆ

Charakterystyka epoki

• Ramy czasowe

Współczesność rozpoczęła się od 1945 roku (zakończenie II wojny światowej) i trwa do dziś.

Na kształt epoki wpłynęły wydarzenia historyczne:

- **stalinizm**- totalitarny system społeczno-polityczny i gospodarczy powstały w ZSRR po objęciu władzy przez Józefa Stalina i wprowadzony w niektórych państwach komunistycznych, cechujący się kultem przywódcy, policyjną kontrolą i terrorem oraz dominacją biurokracji partyjno-państwowej. Zakończył się po śmierci Stalina w 1953 roku.
- **zimna wojna**- trwający w latach 1947 roku-1991 stan napięcia oraz rywalizacji ideologicznej, politycznej, wojskowej i gospodarczej pomiędzy blokiem wschodnim, czyli ZSRR i jego państwami satelickimi, a blokiem zachodnim, czyli państwami niekomunistycznymi skupionymi od 1949 roku w NATO pod przywództwem Stanów Zjednoczonych.
- **żelazna kurtyna**- potoczna nazwa granicy między Związkiem Radzieckim i podporządkowanymi mu państwami Europy Środkowej a Europą Zachodnią. Inaczej izolacja obszarów pozostających pod dominacją ZSRR od niekomunistycznego świata.
- **odwilż**- termin opisujący okres przemian po śmierci Stalina w 1953 roku w którym nastąpiła stopniowa liberalizacja życia. Pojawiły się utwory przelamujące poetykę socrealistyczną.
- **mur berliński**- bariera fizyczna i ideologiczna, która przez 28 lat dzieliła Berlin Wschodni i Zachodni. Postawiony przez rząd Niemiec Wschodnich mur uniemożliwiał obywatelom ucieczkę do Niemiec Zachodnich.
- **Stan wojenny**- stan nadzwyczajny wprowadzony na terenie całej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. oficjalnie trwał od 13 grudnia 1981 do 22 lipca 1983 roku, ale praktycznie od 1989 roku kultura nie miała swobodnego rozwoju. W tym czasie zawieszono działalność stowarzyszeń twórczych, prasy, a także zdelegalizowano Solidarność.

WSPÓŁCZESNOŚĆ

Charakterystyka epoki

• Ważne pojęcia

- **socrealizm**- doktryna przeniesiona z Rosji, uznana za jedyną dozwoloną metodę twórczą. Powielany przez artystów schemat, który miał chwalić partię i utrzymywać optymistyczny wydźwięk dzieł, zastąpił osobistą, subiektywną ekspresję.
- **Cenzura**- Insytucja kontrolująca poprawność polityczną informacji przeznaczonych do upublicznienia np w prasie, kulturze czy filmie. W PRL cenzura trwała od 1944 roku do 1990 roku.
- **Konsumpcjonizm**- tendencja społeczna do nieuzasadnionego rzeczywistymi potrzebami kupowania dóbr materialnych i usług. Główne przejawy konsumpcjonizmu to zjawisko reklamy czy powstawanie ogromnych centrów handlowych.
- **Globalizacja**- zjawisko polegające na rosnącej roli kultury masowej, która kształtowała normy i poglądy ludzi na całym świecie. Innymi przejawami globalizacji było znoszenie przeszkód w migracji ludzi między państwami, w przepływie informacji i tworzeniu międzynarodowego rynku pracy.

• Filozofia

- **Egzystencjalizm**- egzystencja człowieka jest absurdalna, ponieważ prowadzi do śmierci; człowiek został obdarzony wolnością i ponosi odpowiedzialność za swoje wybory; bunt przeciw złu nadaje sens życiu (Albert Camus)
- **postmodernizm**- nie istnieje obiektywna prawda, świat jest zlepkiem różnych narracji; brak możliwości rozstrzygnięcia fundamentalnych sporów (Umberto Eco)

• Filozofia

ekspresjonizm abstrakcyjny	• Nurt artystyczny zapoczątkowany w Stanach Zjednoczonych • Źródłem kierunku był bunt artystów przeciw wymogu wzorowania się na naturze • zrezygnowany z nadawania dziełu znaczenia • obrazy tworzone były spontaniczne, w sposób niekontrolowany	
Minimalizm	• Nurt artystyczny charakteryzujący się oszczędną stylistyką, unikaniem dekoracyjności i dążeniem do uproszczenia kompozycji • posługiwanie się formami geometrycznymi • ograniczanie jaskrawych barw	
Hiperrealizm	• Kierunek w malarstwie XX stulecia, zapoczątkowany w Stanach Zjednoczonych • odtwarzanie rzeczywistości z fotograficzną dokładnością • prezentowanie tematów z życia codziennego	
Street art	• Sztuka ulicy, która obejmuje rozmaite formy aktywności artystycznej, np. murale czy graffiti. • w satyryczny sposób komentowała rzeczywistość społeczno-polityczną • często nielegalna, bezprawna • prosta w przekazie • zwykle z elementami karykatury i humoru	

WSPÓŁCZESNOŚĆ

Charakterystyka epoki

• Nowe zjawiska artystyczne

- **Performance**- spektakl artystyczny manifestujący postawy i poglądy artysty
- **Happening**- wykreowane lub improwizowane publiczne wydarzenie
- **Body art**- kierunek w sztuce, w którym najważniejszym materiałem i środkiem ekspresji jest ciało artysty
- **sztuka mediów**- nurt w sztuce bazujący na najnowszych technologiach, środkach masowego przekazu i programach komputerowych
- **Instalacja**-trójwymiarowe kompozycje artystyczne

• Cechy literatury współczesnej

- preferuje krótkie formy wypowiedzi, np opowiadania
- odzwierciedla wpływ rzeczywistości na język
- autobiograficzna, wspominiowa
- jest tworzona z myślą o masowym odbiorze
- czerpie z egzystencjalizmu i postmodernizmu
- odzwierciedla aktualne wydarzenia polityczne i historyczne
- prognozuje rozwój cywilizacji (science fiction)

• Motywy w literaturze współczesnej

- Przeszłość
- przyszłość
- bunt
- Bóg
- poszukiwanie prawdy o sobie i otaczającym nas świecie
- totalitarne zniewolenie
- relacje międzyludzkie

